

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL [...] ASOCIACIJOS SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJĄ

2018-08-23 Nr. 4D-2018/1-566

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-04-30 gavo [...] asociacijos (toliau citatose ir tekste vadinama – A) pirmininko X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) 2018-04-27 skundą, registracijos Nr. TJ-18/0427-01, dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant A 2018-01-25 ir 2018-03-16 kreipimusis.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „2018-01-25 A raštu Nr. TJ-18/01/25-02 „Dėl Ministerijos pozicijos ir teiginių paaiškinimo“ kreipėsi į Ministeriją, prašydama pateikti informaciją dėl Ministerijos pateiktos informacijos ir rekomendacijų Teisingumo ministerijai“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas) (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

„Negavus atsakymo į Prašymą suteikti informaciją per dvidešimt darbo dienų, kaip tai numato Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės įstaigų įstatymo [toliau citatose ir tekste vadinama – TGIĮ] 14 straipsnis, Pareiškėjas 2018-03-15 susisiekė su Ministerija. Ministerija telefonu informavo, kad į A raštą pavesta atsakyti Ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos skyriaus vedėjui Deividui Velkui“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Vedėjas);

2.2. „2018-03-16 A raštu Nr. TJ-18/03/16-01 „Dėl Ministerijos atsakymo“ pakartotinai kreipėsi į Ministeriją, atkreipdama dėmesį į TGIĮ nuostatas, pagal kurias Ministerija privalo teikti informaciją, ir į pažeidžiamus prašymo nagrinėjimo terminus“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Skundas Ministerijai);

2.3. „Iki 2018-04-27 Ministerijos atsakymas nei į vieną raštą [Prašymą, Skundą Ministerijai] nebuvo gautas, nors nuo Prašymo pateikti informaciją gavimo Ministerijoje dienos praėjo 63 darbo dienos. Ministerija, neatsakydama į A prašymą, nevykdo TGIĮ nuostatų ir pažeidžia A teises gauti informaciją.“

„Atsižvelgiant į tai, kad 2017-02-14 Ministerijos raštą Nr. S2-411 „Dėl Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu Lietuvos Respublikai pateiktų rekomendacijų vertinimo“, dėl kurio pateiktas A paklausimas, taip pat rengė Vedėjas, yra pagrindo manyti, kad į A raštą vengiama atsakyti tyčia ir savavališkai. Tokie veiksmai atitinka Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje nustatytą piktnaudžiavimo apibrėžimą.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių: „ištirti aplinkybes, kodėl Ministerija kaip institucija ir jos konkretūs pareigūnai, kuriems buvo pavesta atsakyti į Prašymą, nevykdo TGIĮ nustatytos pareigos teikti informaciją ir nesilaiko šio įstatymo 14 straipsnyje nustatytų terminų [...]“; nustatyti, „[...] ar pareigūnas, turėjęs pateikti atsakymą, nepiktnaudžiavo ir savavališkai neišskyrė A iš kitų pareiškėjų ir tyčia jai neteikė informacijos, taip pažeisdamas A įstatymu užtikrinamą teisę gauti

informaciją iš valstybės įstaigų (tai yra ar buvo neteikiama informacija tik A ar ir kitiems pareiškėjams). Maloniai prašome imtis Seimo kontrolierių kompetencijoje esančių priemonių, kad Ministerija pateiktų A atsakymą į Prašymą, vykdytų įstatymus ir nepažeistų A teisės gauti informaciją.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Prašyme nurodyta:

„2018-01-22 Teisingumo ministerija raštu Nr. (1.13)7R-497 „Dėl JT Žmogaus teisių tarybos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu Lietuvos Respublikai pateiktų rekomendacijų vertinimo“, atsakydama į A raštą Nr. TJ-18/01/18-01 „Dėl Teisingumo ministerijos pozicijos paaiškinimo“, nurodė, kad Ministerija suformulavo 2017 m. kovą Teisingumo ministerijos paskelbtoje 2016 m. ataskaitoje pateiktų Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu Lietuvos Respublikai pateiktų rekomendacijų vertinimo dokumente [„2016 m. ataskaitoje pateiktų Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu Lietuvos Respublikai pateiktų rekomendacijų vertinimas“] įrašytą frazę, jog: „Lietuva nepritaria 87 ir 89 rekomendacijoms iš dalies keisti ir persvarstyti Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą. Lietuva laikosi pozicijos, kad šis įstatymas yra reikalingas vaiko teisėms ginti, o tinkamą, t. y. nediskriminacinį, šio įstatymo taikymą padeda užtikrinti švietėjiškos priemonės. Atliekama šio įstatymo taikymo stebėseną nerodo, kad šis įstatymas būtų taikomas diskriminaciniu būdu.“

„Iš rekomendacijų formuluočių yra akivaizdu, kad Lietuvai buvo rekomenduota pakeisti Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punktą, nustatantį, kad neigiamą poveikį nepilnamečiams daro informacija, kuria „niekinamos šeimos vertybės, skatinama kitokia, negu Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtinta, santuokos sudarymo ir šeimos kūrimo samprata“.

Prie Teisingumo ministerijos atsakymo pridėtame 2017-02-14 Ministerijos rašte Nr. S2-411 „Dėl Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos visuotinės periodinės peržiūros antrojo ciklo metu Lietuvos Respublikai pateiktų rekomendacijų vertinimo“ [toliau citatose ir tekste vadinama – Ministerijos raštas] nurodoma, kad Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas „nepilnamečių apsaugos tikslais riboja šeiminių santykių tarp vienalyčių asmenų įvairovės skatinimą“. Prašome Ministerijos išsamiai paaiškinti (1) kodėl nepilnamečius reikia saugoti nuo „šeiminių santykių tarp vienalyčių asmenų įvairovės skatinimo“, (2) kaip konkrečiai „šeiminių santykių tarp vienalyčių asmenų įvairovės skatinimas“ daro žalą nepilnamečiams, (3) koks tos žalos pobūdis, (4) kas atsitinka nepilnamečiams neapsaugojus jų nuo „šeiminių santykių tarp vienalyčių asmenų įvairovės skatinimo“. Atsižvelgdami į nepritarimo rekomendacijai tekstą, kad konkrečiai ši Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punkto nuostata „reikalinga vaiko teisėms ginti“, prašome Ministeriją (5) nurodyti, kokias konkrečiai vaiko teises ši įstatymo nuostata gina. [...].“

4.2. Skunde Ministerijai akcentuota: „2018-01-25 A Prašymu kreipėsi į Ministeriją, tačiau atsakymas iki šiol negautas. Remiantis TGIĮ 2 straipsnio 1 dalimi, A turi teisę gauti prašomą informaciją, kurios pobūdis apibrėžtas TGIĮ 5 straipsnyje, ir dokumentus, kuriais Ministerija disponuoja ar (ir) tvarko vykdydama įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas viešąsias funkcijas, įgyvendinimo priemones ir tvarką. Taip pat TGIĮ 14 straipsnyje yra apibrėžti prašymo nagrinėjimo terminai (ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos), kurių Ministerija nesilaiko. Maloniai prašome, neatidėliojant, išsamiai atsakyti į A Prašymą.“

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Ministeriją, prašydamas informuoti, paaiškinti: kada Ministerijoje buvo gautas Prašymas (kartu pateikiant tai

patvirtinančią išrašą iš Ministerijos gautų dokumentų registravimo sistemos ar pan.); kodėl iki 2018-04-30 nebuvo atsakyta į Prašymą (jeigu buvo atsakyta – pateikti atsakymo kopiją ir išsiuntimą Pareiškėjui patvirtinančius išrašus iš Ministerijos siunčiamų dokumentų registravimo sistemos ar pan.); kiek prašymų, skundų Vedėjui buvo perduota nagrinėti 2018 m. sausio–kovo mėnesiais, kada į juos buvo pateikti atsakymai (kartu pateikiant tai patvirtinančius išrašus iš Ministerijos gautų / siunčiamų dokumentų registravimo sistemos ar pan.), jeigu atsakymai nebuvo pateikti laiku arba nepateikti iki šiol – pateikti motyvuotus paaiškinimus; kada Ministerijoje buvo gautas Skundas Ministerijai (kartu pateikiant tai patvirtinančią išrašą iš Ministerijos gautų dokumentų registravimo sistemos ar pan.); kodėl iki 2018-04-30 nebuvo atsakyta į Skundą Ministerijai, galimai jis nebuvo išnagrinėtas administracinės procedūros nustatyta tvarka (jeigu buvo atsakyta – pateikti atsakymo kopiją ir išsiuntimą Pareiškėjui patvirtinančius išrašus iš Ministerijos siunčiamų dokumentų registravimo sistemos ar pan.); pateikti TLJ atsakymus į Prašymą ir Skundą Ministerijai Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka (Seimo kontrolieriui – atsakymų kopijas) ir kt.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Iš Ministerijos Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

6.1. „Pareiškėjo Prašymas Ministerijoje buvo gautas 2018-01-26. Šią aplinkybę patvirtina Pareiškėjo prašymo registravimo žyma (šis Prašymas Ministerijos dokumentų valdymo sistemoje registruotas 2018-01-26; reg. Nr. G2-610) ir Ministerijos dokumentų valdymo sistemos išrašas [...]“;

6.2. „Pareiškėjui atsakymas į Prašymą buvo pateiktas 2018-06-27 raštu Nr. S2-1767 [...] (per 5 mėnesius; toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas), *gavus Seimo kontrolieriaus raštą*. Atsakymas Pareiškėjui laiku nepateiktas dėl kelių pagrindinių priežasčių: 1) *Ministerijos darbo organizavimo pasikeitimų, turėjusių reikšmingos įtakos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos skyriaus* (toliau – Skyrius) *veiklai ir darbo organizavimui*; 2) *kitų Skyriui pavestų prioritetinių užduočių vykdymo*“;

6.2.1. „Dėl Ministerijos darbo organizavimo pasikeitimų pažymėtina, kad nuo 2018-01-15 Ministerijoje įsigaliojo nauja Ministerijos struktūra, siekiant įtvirtinti įstaigos veiklos modelį, pagal kurį Ministerijos darbai / funkcijos būtų nukreipti į kultūros politikos formavimą, organizavimą bei stebėseną ir Vyriausybės programos prioritetų įgyvendinimą ([...]. Minėti struktūros pokyčiai lėmė Skyriaus veiklos ir darbo organizavimą: į vieną buvo sujungti du Ministerijos struktūriniai padaliniai, atsakingi už valstybės politikos formavimą ir koordinavimą skirtingose srityse (Visuomenės informavimo politikos skyrius ir Autorių teisių skyrius), buvo skiriamas naujas Skyriaus vadovas, peržiūrimos ir nustatomos naujos Skyriaus darbuotojų funkcijos [...], vienu darbuotoju sumažėjo Skyriaus darbuotojų skaičius. Dėl šių priežasčių 2018 metų pradžioje padidėjo kitų Skyriaus darbuotojų (taip pat ir Vedėjo) darbo krūvis, pailgėjo užduočių vykdymo terminai. Pirmiau minėti pokyčiai sutapo su Pareiškėjo pateiktų prašymų nagrinėjimu“;

6.2.2. „Dėl kitų Skyriui prioritetinių užduočių vykdymo pažymėtina, kad pagrindiniai Skyriaus darbai ir darbuotojų užduotys nuo 2018 m. pradžios yra aiškiai orientuoti į šiuos prioritetus: 1) Vyriausybės programos prioritetų ir strateginių projektų vykdymą (Ministerija be kitų Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane patvirtintų darbų vykdo du Vyriausybės 2018–2020 metų prioritetinius darbus (strateginius projektus), kurių sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-04-19 pasitarime (protokolas Nr. 15 [...]) ir kurių vykdymui taikomi projektinio valdymo standartai; už vieno iš šių projektų („1.33. Pilietinio-tautinio, medijų ir informacinio raštingumo ugdymo atnaujinimas ir visuomenės kritinio mąstymo ir atsparumo informacinėms grėsmėms stiprinimas“) parengimą ir įgyvendinimą atsakingas Skyrius; 2) teisėkūros iniciatyvų įgyvendinimą.

Daugelis šių darbų susieti su Skyriaus vedėjo metinėmis užduotimis ir turėjo būti vykdomi / įgyvendinami 2018 m. pirmoje pusėje (I–II ketv.). Šie darbai apibendrintai nurodyti lentelėje:

Nr.	Užduoties pavadinimas	Įgyvendinimo
Užduočių, susijusių su Vyriausybės programos prioritetu įgyvendinimu, vykdymas		
1.	Vyriausybės strateginio projekto („Piliетinio-tautinio, medijų ir informacinio raštingumo ugdymo atnaujinimas ir visuomenės kritinio mąstymo ir atsparumo informacinėms grėsmėms stiprinimas“) plano parengimas (plano rengimas, gynimas ir tvirtinimas Vyriausybės Strateginių projektų portfelio komisijoje)	2018-02-15
2.	Visuomenės informavimo politikos strateginių kryptių 2018–2022 metams parengimas ir patvirtinimas (svarstymas ir tvirtinimas Medijų taryboje)	2018-05-01
3.	[...]	
4.	[...]	
5.	[...]	
Užduočių, susijusių su teisėkūros iniciatyvų įgyvendinimu, vykdymas		
1.	[...].	
2.	[...]	
Teisėkūros iniciatyvų įgyvendinimas		
3.	Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-I 185 20,20 % 65, 78 straipsnių ir 1, 2 priedų pakeitimo Įstatymo projekto, numatančio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę, parengimas (koordinavimas) ir pateikimas	2018-06-30
4.	[...]	
5.	[...]	
6.	[...]	

6.3. „Sprendžiant, kurioms Skyriui pavestoms užduotims skirti prioritetą, taip pat buvo įvertinta tai, kad kai kurie atsakymai į Prašyme pateiktus klausimus jam buvo žinomi jau iš Teisingumo ministerijos 2018-01-22 atsakymo Nr. (U3) 7R-497 ir jo priedo – Ministerijos rašto Teisingumo ministerijai [...].“

Ministerijos nuomone, „Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad Pareiškėjo teisė į informaciją iš dalies buvo užtikrinta prieš kreipiantis į Ministeriją, nes Teisingumo ministerija Pareiškėjui pateikė oficialią Ministerijos informaciją. Kad šią informaciją gavo, Pareiškėjas patvirtina savo skunde Seimo kontrolieriui. Kiti Pareiškėjo Prašyme keliami klausimai buvo iš esmės susiję su Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio 2 dalies 16 punkto nuostatų įtvirtinimo tikslais ir įgyvendinimo priežiūra, dėl kurių Ministerija tegali pateikti savo nuomonę, nes pagrindinė Įstatymo įgyvendinimo priežiūra yra pavesta konkrečiam pareigūnui – žurnalistų etikos inspektoriui, prie kurio veikianti ekspertų grupė turi išimtinę teisę vertinti viešosios informacijos poveikį nepilnamečiams (Įstatymo 9 straipsnio 6 ir 8 dalys), o inspektorius – pareigą parengti Įstatymo 4 ir 5 straipsniuose pateiktų kriterijų ir Įstatymo 7 straipsnyje nustatytų ribojimų taikymo rekomendacinio pobūdžio gaires (Įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 4 punktas). Šiuos aspektus Ministerija aptarė ir savo Atsakyme“;

6.4. „Nurodytu laikotarpiu Skyriaus vedėjui nagrinėti buvo perduota 10 prašymų (skundų), kaip jie apibrėžiami Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 14–15 dalyse. Į šį skaičių neįskaičiuoti tie prašymai (skundai), kurie organizuojant Skyriaus darbą buvo paskirti nagrinėti kitiems Skyriaus darbuotojams, vykdančioms jų pareigybių aprašymuose ir Skyriaus nuostatuose nurodytas funkcijas. Apibendrinta informacija apie Skyriaus vedėjo nagrinėtus prašymus (skundus) pateikiama lentelėje [...]:

Nr.	Prašymo		Prašymą pateikęs asmuo / institucija / įstaiga	Prašymo turinys
	Gavimo data	Atsakymo data		
1.	2018-01-26 (G2-610)	2018-06-27 (S2-1767)	A	Prašymas pateikti informaciją
2.	2018-02-06 (G2-1038)	-	[...]	Prašymas pateikti vertinimą
3.	2018-02-21 (G1-162)	-	[...]	Prašymai įvertinti pasiūlymus Visuomenės informavimo įstatymui (prašymai adresuoti Seimo Kultūros komitetui, kuris perdavė juos įvertinti Ministerijai)
4.	2018-02-21 (01-162)	-	[...]	
5.	2018-03-15 (G2-1957)	2018-04-20 (S2-1149)	[...]	Prašymas pateikti informaciją
6.	2018-03-19 (G2-1999)	2018-06-27 (S2-1767)	A	Prašymas pateikti informaciją
7.	2018-03-21 (G2-2091)	2018-06-01 (S2-1580)	[...]	Prašymas pateikti vertinimą (atlikti tyrimą)
8.	2018-03-22 (G2-21S2)	2018-04-20 (S2-1149)	[...]	Prašymas pateikti informaciją
9.	2018-03-22 (G2-2183)	2018-04-20 (S2-1149)	[...]	Prašymas pateikti informaciją
10.	2018-03-26 (G2-2301)	-	[...]	Prašymas pateikti informaciją

„Atsakymai į lentelės pozicijose Nr. 2 ir Nr. 10 nurodytus prašymus nepateikti dėl tų pačių priežasčių“, nurodytų pažymos 6.2 punkte, „Atsakymai į šiuos raštus bus pateikti iki 2018-07-20“.

„Tuo tarpu lentelės pozicijose Nr. 3 ir Nr. 4 nurodytų prašymų (pasiūlymų) vertinimas reikalauja išsamesnės analizės ir diskusijų, šiuos pasiūlymus turėtų įvertinti prie Ministerijos sudaryta Lietuvos medijų taryba. Dalis šiuose raštuose nurodytų pasiūlymų yra aptariami minėtame Visuomenės informavimo politikos strateginių kryptių 2018–2022 metams dokumente“;

6.5. „Skundas Ministerijai [...] buvo gautas 2018-03-19. Šią aplinkybę patvirtina Skundo Ministerijai registravimo žyma ([...] registruotas 2018-03-19; reg. Nr. G2-1999) ir Ministerijos dokumentų valdymo sistemos išrašas [...]“.

„Atsakymas Pareiškėjui laiku nepateiktas dėl tų pačių priežasčių“ (pateiktas daugiau nei per 3 mėnesius), kurios pacituotos pažymos 6.2 punkte, „t. y. dėl Ministerijos darbo organizavimo pasikeitimo, turėjusio reikšmingos įtakos Skyriaus darbo organizavimui ir veiklai, taip pat kitų Skyriui pavestų užduočių vykdymo“. Pareiškėjui „atsakymas į Skundą Ministerijai kartu su atsakymu į Prašymą buvo pateiktas Atsakymu, gavus Seimo kontrolieriaus raštą“; „Skundas Ministerijai dėl savo turinio įvertintas (taip pat registruotas) kaip pakartotinis prašymas, bet ne kaip skundas, nagrinėtinas administracinės procedūros nustatyta tvarka, todėl administracinė procedūra Skyriaus vedėjo atžvilgiu nebuvo pradėta / vykdoma“;

6.6. „Apibendrinama atsakymus į [Seimo kontrolieriaus] klausimus ir juose nurodytas aplinkybes, Ministerija pažymi, kad gavusi Seimo kontrolieriaus raštą ėmėsi priemonių, kad būtų pateiktas atsakymas į Prašymą ir Skundą Ministerijai, todėl mano, kad yra pagrindas Seimo kontrolieriaus pradėtą tyrimą nutraukti Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nustatytais pagrindais. [...]. Ministerija taip pat pažymi, kad Vedėjo veiksmai laiku nepateikus atsakymo į Pareiškėjo Prašymą ir (ar) neužtikrinus atsakymo pateikimo buvo aptarti su Vedėju pokalbio metu atkreipiant dėmesį į būtinybę laiku teikti informaciją suinteresuotiems asmenims“.

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos įstatymai bei kiti teisės aktai

7. Įstatymai

7.1. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau vadinama – VAI)

7.1.1. *2 straipsnis* – „15. *Skundas* – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti. [...]“;

7.1.2. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) *nepiktnaudžiavimo valdžia*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 9) *lygiateisiškumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi atsižvelgti į tai, kad įstatymui visi asmenys lygūs, ir negali varžyti jų teisių ar teikti jiems privilegijų dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turinės padėties, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių; [...]“;

7.1.3. *11 straipsnis* – „1. Vidaus administravimo tikslas – užtikrinti, kad viešojo administravimo subjektas galėtų tinkamai atlikti viešojo administravimo funkcijas. 2. Viešojo administravimo įstaigos administracijos struktūrą nustato viešojo administravimo įstaigos vadovas, vadovaudamasis įstatymais ar jų pagrindu priimtais teisės aktais ir atsižvelgdamas į nustatytus viešojo administravimo įstaigos tikslus ir uždavinius, strateginius ar metinius veiklos planus ir patvirtintą valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), pareigybių skaičių, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip“;

7.1.4. *14 straipsnis* – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]“;

7.1.5. *19 straipsnis* – „1. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą. [...]“;

7.1.6. *22 straipsnis* – „1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas ar valstybės tarnautojas arba viešojo administravimo subjekto vadovo sudaryta komisija rašytiniu pavedimu (įsakymu, potvarkiu, rezoliucija) per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos. [...]“;

7.1.7. *31 straipsnis* – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą pranešama raštu arba elektroniniu paštu (kai skundas gautas elektroniniu paštu) ir nurodomos pratęsimo priežastys“;

7.1.8. *34 straipsnis* – „1. Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. [...]. Asmeniui, kuris kreipėsi dėl administracinės procedūros pradėjimo, per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos, laikantis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, raštu pateikiama informacija apie priimtą administracinės procedūros sprendimą. [...]“

7.2. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės įstaigų įstatymo (TGIĮ) 14 straipsnyje* nustatyta: „1. Jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip, institucija nagrinėja pareiškėjo prašymą ir pareiškėjui pateikia dokumentus ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. [...]“

8. Kiti teisės aktai

8.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) nustatyta:

8.1.1. „25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.“

8.1.2. „26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

8.1.3. „37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos.“

8.2. *Vyriausybės 2010-10-13 nutarimu Nr. 1469 patvirtintuose Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatuose* (toliau vadinama – Nuostatai) reglamentuota:

8.2.1. „8. Svarbiausi Kultūros ministerijos veiklos tikslai yra: [...] 8.8. koordinuoti valstybės politikos visuomenės informavimo srityje įgyvendinimą; [...]“

8.2.2. „9. Kultūros ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: 9.8. valstybės politikos visuomenės informavimo srityje: [...] 9.8.1. apibendrina visuomenės informavimo sritį reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų taikymo praktiką ir teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl įstatymų, kitų teisės aktų rengimo ir galiojančių teisės aktų pakeitimo ir papildymo; [...] 9.8.4. teikia valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms bei kitiems suinteresuotiems asmenims informaciją ir metodinę pagalbą visuomenės informavimo klausimais; [...] 9.8.6. pagal kompetenciją kontroliuoja, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatos; [...]“

8.2.3. „10. Kultūros ministerija taip pat atlieka šias funkcijas: [...] 10.2. pagal kompetenciją perkelia į nacionalinę teisę ir įgyvendina Europos Sąjungos teisę (*acquis communautaire*), [...] 10.3. pagal kompetenciją rengia ir derina Lietuvos Respublikos poziciją Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo organuose nagrinėjamais klausimais, koordinuoja kultūros ministro valdymo sritims priskirtų valstybės institucijų ir įstaigų pozicijų rengimą ir derinimą Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo organuose nagrinėjamais klausimais, taip pat dalyvauja, kai pozicijas rengia kitos valstybės institucijos ir įstaigos; [...] 10.8. teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais; 10.9. nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtus ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus; 10.10. informuoja visuomenę apie ministerijos veiklą jos kompetencijai priskirtais klausimais; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004-12-13 nutarimas, priimtas byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03* – „Konstitucinė nuostata, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, konstitucinis atviros visuomenės imperatyvas, konstitucinė valstybės tarnybos samprata suponuoja tai, kad valstybės tarnyba turi būti atvira, prieinama žmonėms, kurių reikalus ji tvarko.

Minėta, kad valstybės, kaip visos visuomenės organizacijos, paskirtis, taigi ir valstybės tarnybos paskirtis, – užtikrinti žmogaus teises ir laisves, garantuoti viešąjį interesą. [...].

Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000-06-30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]. Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime ir 2004-11-05 išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, kad piliečiai turi teisę [...] apskusti jų sprendimus, garantavus piliečiams galimybę ginti savo teises teisme, peticijos teisę, taip pat teisės aktuose reglamentavus piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą ir kt. [...].“

10. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsnyje nustatyta, kad vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus formuoja Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimuose ir nutartyse pateikiamus įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia valstybės ir kitos institucijos, kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

10.1. 2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012) – „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą [...]. Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005-05-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). VAĮ 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimo išvados

11. Pareiškėjas skundžiasi Seimo kontrolieriui tuo, kad Ministerija nepateikė jam atsakymo į Prašymą netgi tada, kai buvo pateiktas Skundas Ministerijai.

12. Apibendrinus nustatytas bei pirmiau nurodytas aplinkybes (pažymos 1–6 paragrafai) ir atsižvelgus į teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką (pažymos 7–10 paragrafai), konstatuotina:

12.1. vadovaujantis teisiniu reglamentavimu:

12.1.1. Nuostatais (pažymos 8.2 punktą) – Ministerija koordinuoja valstybės politikos visuomenės informavimo srityje įgyvendinimą, t. y., apibendrina visuomenės informavimo sritį

reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų taikymo praktiką ir teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl įstatymų, kitų teisės aktų rengimo ir galiojančių teisės aktų pakeitimo ir papildymo, teikia suinteresuotiems asmenims informaciją ir metodinę pagalbą visuomenės informavimo klausimais, pagal kompetenciją kontroliuoja, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatos, nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtus Ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus, ir kt.;

12.1.2. VAĮ, Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis bei teismų praktika (pažymos 7.1, 8.1 punktai bei 9, 10 paragrafai):

12.1.2.1. Prašymą Ministerija turėjo nagrinėti laikydamasi:

1) konstitucinio atsakingo valdymo (gero administravimo) principo, kad „*Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms*“, VAĮ ir Konstitucinio Teismo bei kitų teismų praktikos (paklusti tik Konstitucijai ir teisei, laikytis bendrųjų teisės *teisinės valstybės, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, lygiateisiškumo* ir kt. principų reikalavimų), *saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves, patiems jų nepažeisti*;

2) Prašymų nagrinėjimo taisyklių reikalavimų (pažymos 8.1 punktas) – *Prašymas turėjo būti išnagrinėtas per 20 darbo dienų arba iš viso per 40 darbo dienų* (jeigu Prašymo nagrinėjimo terminas būtų buvęs pratęstas šiose taisyklėse nustatytais atvejais ir tvarka);

12.1.2.2. Skundas Ministerijai (dėl Ministerijos neveikimu galimai padaryto Pareiškėjo teisių ir teisėtų interesų pažeidimo, nepateikiant atsakymo į Prašymą) turėjo būti nagrinėjamas vadovaujantis šios pažymos 11.1.2.1 papunkčio 1 pastraipoje nurodytais reikalavimais bei VAĮ nustatyta administracinės procedūros tvarka (atliekant privalomus VAĮ nustatytus veiksmus: pradedant administracinę procedūrą, priimant administracinės procedūros sprendimą dėl to, ar buvo pažeistos Pareiškėjo teisės laiku nepateikiant atsakymo į Prašymą, per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos raštu Pareiškėjui pateikiant informaciją apie priimtą administracinės procedūros sprendimą);

12.2. *nagrinėjamu atveju Ministerija:*

12.2.1. nesilaikė įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo tvarką bei terminus, reikalavimų, neužtikrino Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio nuostatos, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, kartu ir Pareiškėjo teisės į gerą viešąjį administravimą, tinkamo įgyvendinimo, *tačiau šio tyrimo metu atsižvelgė į Seimo kontrolieriaus tarpininkavimą ir pateikė Pareiškėjui Atsakymą* (pažymos 6.2 punktas), kurio jis Seimo kontrolieriui neskundė;

12.2.2. Ministerija šio tyrimo metu aptarė Vedėjo neveikimą „laiku nepateikus atsakymo į Pareiškėjo Prašymą ir (ar) neužtikrinus atsakymo pateikimo“ bei atkreipė jo „dėmesį į būtinybę laiku teikti informaciją suinteresuotiems asmenims“ (pažymos 6.6 punktas).

13. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi „Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia [...]“.

Apibendrinus pirmiau nurodytas aplinkybes ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, darytina išvada, kad Pareiškėjo skundo dėl Ministerijos pareigūnų neveikimo nepateikiant atsakymo į Prašymą (ir Skundą Ministerijai) *tyrimas nutrauktinas*.

14. *Kartu Seimo kontrolierius atkreipia Ministerijos dėmesį* į tai, kad:

14.1. vadovaujantis VAĮ, Ministerija vidaus administravimą turėjo organizuoti taip, kad būtų užtikrintas VAĮ nustatytas vidaus administravimo tikslas – tinkamas Ministerijos viešojo administravimo funkcijų vykdymas (pažymos 7.1.3 papunktis). Ministerija, įgyvendindama viešojo administravimo nepiktnaudžiavimo valdžia principo reikalavimus, neturėjo teisės priimti jos nurodytus administracinius sprendimus (pvz., prioritetų nustatymas, sprendžiant, kurias funkcijas

vykdyti pirmiau, ir dėl to nesilaikyti teisės aktų reikalavimų dėl asmenų prašymų nagrinėjimo terminų ir tvarkos; pažymos 6.2.2 papunktis, 6.3 punktas), kuriais būtų siekiama kitų, nei įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytų, tikslų, pvz., „tarnauti žmonėms“.

Pažymėtina, kad Ministerijos paaiškinimai dėl Pareiškėjo Prašymo (Skundo Ministerijai) neišnagrinėjimo teisės aktuose nustatytais terminais priežasčių (vidaus administravimo problemos; pažymos 6.2 punktas) nelaikytini tinkamais pagrindais nevykdyti Ministerijai priskirtų funkcijų – pagal kompetenciją ir teisės aktuose nustatyta tvarka bei terminais nagrinėti asmenų prašymus, skundus – penkis mėnesius (Atsakymo pateikimo terminai keletą kartų viršija teisės aktuose nustatytus prašymų, skundų išnagrinėjimo terminus);

14.2. pagal Ministerijos šio tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktus duomenis, Ministerija galimai ir kitiems asmenims nepateikė atsakymų į jų prašymus teisės aktuose nustatytais terminais, todėl šiuo atveju nėra pagrindo manyti, kad būtent į A raštus „vengiama atsakyti tyčia“. Jeigu, Pareiškėjo nuomone, Ministerijos neveikime nagrinėjamu atveju išvelgtina TLA diskriminacija, jis turi teisę kreiptis pagal kompetenciją į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą;

14.3. vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 5 straipsniu („Institucijos interneto svetainėje, laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės paslapčių ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, turi būti skelbiama: 1) nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos dėl atlikto tyrimo dėl skundo ir informacija apie Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo institucijoje rezultatus; [...]“), ši pažyma ir informacija apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus turi būti paskelbta Ministerijos interneto svetainės dalyje „Teisinė informacija“ / „Teisės aktų pažeidimai“ / „Seimo kontrolierių pažymos“.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia [...] asociacijos pirmininko X skundo dėl Kultūros ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos kultūros ministru* rekomenduoja su šia pažyma pasirašytinai supažindinti visus Ministerijos darbuotojus, nagrinėjančius asmenų prašymus, skundus ir imtis priemonių, kad ateityje atsakymai asmenims būtų teikiami laiku.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas